

РЕШЕНИЕ

№ 537

гр. Бургас, 03.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, V ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на девети май през две хиляди двадесет и
втора година в следния състав:

Председател: Вяра Ив. Камбурова

Членове: Галя В. Белева
Димитър П. Стоянов

при участието на секретаря Таня Н. Михова
като разгледа докладваното от Галя В. Белева Въззивно гражданско дело №
20202100502018 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл.258 и следващите от ГПК.

С решение № 1622 от 13.07.2020г. по гр.д.№ 931/20г. на РС- Бургас, Главна Дирекция
„Пожарна безопасност и защита на населението“ на Министерство на вътрешните работи – с
адрес: град София, ул.”Пиротска“ №171-а, е осъдена да заплати на П. СТ. Я., ЕГН
***** от гр. А. сумата от 1791,07 лв., представляваща възнаграждение за извънреден
труд- общо 247,10 часа, получен вследствие преизчисление с коефициент 1,143 на
положения нощен труд за периода от 01.01.2017г. до 31.01.2020г., ведно със законната лихва
върху главницата, считано от 11.02.20г. до окончателното изплащане, както и 213,81 лв.-
сборна мораторна лихва за периода от датата на изискуемостта на всяка сума до 11.02.2020г.

ГД „ПБЗН“ на МВР е осъдена да заплати на ищеца и сумата от 350 лв.- разноски по
делото, а в полза на бюджета на съдебната власт, по сметка на БРС сумата от 121,64 лв.-
държавна такса и 200 лв.- разноски за експертиза.

Против решението е постъпила въззивна жалба вх.№20684/23.07.20г. по описа на РС
Бургас, подадена от Главна Дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ на
Министерство на вътрешните работи, чрез юрисконсулт Стойкова. С нея решението е
обжалвано изцяло. Изложени са оплаквания, че същото е неправилно и необосновано,
поради което се иска да бъде отменено, а вместо него да се постанови друго, с което
исковете бъдат отхвърлени изцяло.

Сочи се, че решението е постановено при неправилно тълкуване и прилагане на
нормативната уредба относно полагането, отчитането и заплащането на нощен труд от

държавни служители, чиито служебни правоотношения са уредени от ЗМВР. Основната грешка на съда се състояла в допускането на субсидиарно приложение на НСОПЗ, която според въззивника е неприложима. Препраща към доводите, изложени в отговора на исковата молба относно мотивите за неприложимост на общата правна уредба на трудовите правоотношения към предмета на спора, като за развити допълнителни такива. Извършен е преглед на нормативната уредба, касаеща видът и условията на заплащане на възнагражденията на държавните служители в МВР, въз основа на който са изведени следните изводи: 1/ законотворческият разум предполагал изброяването на видовете възнаграждения да е изчерпателно, поради което било безсмислено в ЗМВР от 2006г. да се включва възнаграждение за извънреден труд без посочен размер, а същото да се дължало по силата на КТ или ЗДСл. Излишно било и прибавянето в ЗМВР-2014г. на възнаграждение за труд през нощта, в почивни дни и време на разположение, които биха се следвали по КТ и ЗДСл ; 2/ Допълнението на чл.202, ал.5 от ЗМВР от 2006г., касаеща характера на изброяването, на текста „за държавните служители от МВР“ показвало желанието на законодателя да лиши служителите в МВР от допълнителни възнаграждения, определени в други нормативни актове, които не били насочени специално към служителите в МВР. Приложението на общите правила на ЗДСл /съответно на КТ и актовете по прилагането му/ било отклонено с чл.211, ал.7 от ЗМВР от 2006г. и чл.187, ал.9 от ЗМВР-2014г., които делегирали на министъра на вътрешните работи издаването на подзаконов нормативен акт. С оглед нарочната уредба на видовете допълнителни възнаграждения и размера им, не били налице предпоставките за субсидиарно прилагане на КТ и ЗДСл, и актовете, към които препращали те. Освен това в ЗМВР имало изрично препращане към КТ само за конкретни норми. Редът за полагане, отчитане и заплащане на нощен и извънреден труд бил изрично уреден в ЗМВР, а препращане за тези елементи на служебните правоотношения към КТ нямало.

При обосноваване извода си за субсидиарно прилагане на НСОПЗ съдът се позовал на отменена подзаконова уредба- Наредба №8121з-407/11.08.2014г., която не действала през процесния период. Признава, че за период, извън процесния по тази наредба се е извършвало преизчисляване на часовете положен извънреден труд към дневни, но според него това е било в несъответствие с ЗМВР. Това било поправено с Наредба №8121з592/25.05.2015г., както и при действащата Наредба №8121з-776/29.07.2016г.

Неправилен бил изводът на съда, че чл.2 от Наредбата се отнася единствено до изчисляване на положения труд като стойност в часове при сумирано изчисляване на работното време, което правило било общо, а не специално, поради което не можело да се сподели тълкуването, че е приложимо единствено при трудово възнаграждение, заработено при трудови норми и при продължителност на нощното време, по-малко от продължителността на дневното.

Изтъква, че нормалната продължителност на нощния труд не била регламентирана в Наредбите, а в чл.187, ал.3 от ЗМВР, последно изречение и същата е 8 часа, а не 7 часа, както при работещите по трудово правоотношение. Понеже според чл.187, ал.1 ЗМВР нормалната продължителност на дневното работно време била 8 часа, то съотношението на

нормалната дневна продължителност към нормалната продължителност на нощния труд по ЗМВР било 1, а не 1,143. Според въззивникът за държавните служители, чиито служебни правоотношения са регламентирани в ЗМВР, какъвто бил ищецът, когато положеният нощен труд е в рамките на 8 часовата продължителност, той не се трансформирал в дневен такъв, а се заплащал по 0,25 лв. на час, съгласно Заповед №81213-791/28.10.14г. на министъра на вътрешните работи. Развити са пространни съображения в подкрепа на тезата на въззивника, основаващи се на виждането на министъра на вътрешните работи в хода на процедурата по издаване на Наредба №81213-592/25.05.2015г., възприето от докладна записка на Дирекция „Правно- нормативна дейност в МВР“; решения на различни по степен съдилища, както и правна консултация на проф. Мръчков.

Третият съществен пропуск на съда според въззивника е, че не бил мотивиран по никакъв начин извода, че при преизчисляване на положените от служителите в МВР часове нощен труд в дневен, на ищеца се дължи заплащане като за извънреден труд, въпреки че в исковата си молба ищецът претендирал заплащане на извънреден труд за време, попадащо в рамките на 24-часовите му дежурства. Цитирано е становище на МТСП, отразено в писмо, за обосноваване извода на въззивника, че дори при прилагане на общите трудови норми било недопустимо преизчисляването на часовете нощен труд с коефициент 1,143 за генериране на извънреден труд.

За работещите по трудово правоотношение разпоредбите на НСОПЗ- чл.8 и чл.9, ал.2, се прилагали едновременно с правилата за заплащане на нощния труд. Обратното разрешение, възприето от районния съд- при преизчисляване на часовете нощен труд с коефициент 1,143 получените допълнителни часове да се заплащат като извънреден труд, щяло да постави в по-неблагоприятно положение работещите по трудови правоотношения спрямо служителите, чиито служебни правоотношения били регламентирани в ЗМВР.

Подчертава, че с преизчисляване на часовете нощен труд към дневни такива с коефициента, посочен от ищеца, приложим към лица, работещи по трудово правоотношение, щяло да означава с неприложим към материята подзаконов акт да бъде дерогирано действието на законовата норма- чл.187, ал.3 от ЗМВР, регламентираща специалната 8-часова продължителност на нощния труд за лицата, назначени по ЗМВР и работещи на смени, което било недопустимо и противоречало на принципа на йерархия на нормативните актове.

На следващо място е оспорено заключението на вещото лице, послужило като доказателство за постановяване на обжалваното решение, като са изложени конкретни оспорвания, но не е направено искане за допълнителна, повторна или тричленна експертиза. В заключение е направен извод, че с постановеното решение съдът е присъдил на ищеца повече от дължимото, без да е отчел, че част от положения нощен труд вече е заплатен като извънреден.

Относно лихвите се поддържа становището, изложено в отговора на исковата молба.

Иска се отмяна на решението в осъдителната част и отхвърлянето на исковете и в тази им част. При условията на евентуалност се иска да бъде приложена разпоредбата на чл.9г от НРВПО /обнар. ДВ бр.41/17г./. Претендират се разноски. Направено е евентуално

възражение за прекомерност на разноските на въззиваемата страна. Не са ангажирани доказателства.

В законоустановения срок е подаден отговор на въззивната жалба от адв. Златина Билянова, пълномощник на въззиваемия, с който въззивната жалба се оспорва като неоснователна. Намира решението на РС- Бургас за правилно и законосъобразно. Изводите на съда били съобразени със събраните по делото доказателства, като не били допуснати процесуални нарушения. Преповторени са доводите, изложени в исковата молба, въз основа на които страната обосновава претенцията си.

Твърди, че условията и редът за изплащане на допълнителните възнаграждения за полагане на труд през нощта, в рамките на процесния период се определят от няколко наредби. Посочва, че в Наредба № 81213-592/25.05.2015г. и Наредба № 81213779/29.07.2016г. липсва изрична норма, съответстваща на чл.31, ал.2 от Наредба № 81213407/11.08.2014г., според която при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22.00 ч. и 6.00 ч. се преобразува с коефициент 1,143. Подчертава, че липсата на изрични норми в наредбите, действали по време на процесния период, не следвало да се тълкува като законово въведена забрана за преизчисляване на положения нощен труд от служителите на МВР, тъй като същата представлявала празнота в нормативната уредба, поради което се прилагала общата такава. Действително ЗМВР и ЗДС съдържали специални норми и уреждали специфични правоотношения, но не следвало да се приеме, че тези норми следва да поставят техните адресати в по-неизгодно положение от правоотношения по КТ. Констатираната непълнота следвало да се преодолее със субсидиарното приложение на чл.9, ал.2 от НСОПЗ.

Сочи, че според чл.9г от НРВПО, ако отработените часове от работника в края на периода, за които е установено сумирано изчисляване на работното време са повече от часовете, определени съгласно чл.9б, се отчитат за извънреден труд по реда на чл.149 КТ без превръщане на нощните часове в дневни. В последствие думите „без превръщане на нощните часове в дневни“ се заличават, от което следва, че волята на законодателя е да признае за извънреден труд часовете получени след преобразуване на нощните часове в дневни. Независимо, че горното изменение на НРВПО било направено по време на процесния период, то през целия период действало правилото на чл.18, ал.3 от НСОПЗ. Цитира и нормата на чл.9, ал.5 от Наредбата за трудовата книжка и трудовия стаж, според която нощните часове труд също се превръщат в дневни. Ето защо счита, че общия разум на закона е да признае нощните часове преизчислени в дневни с коефициент 1,143, както за брой отработени дни, така и за пресмятане на трудов стаж, така и за отчитане на извънреден труд.

Иска от съда атакуваното решение да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно. Претендират се разноси пред въззивната инстанция.

Страните не участват чрез представител в съдебно заседание. Представили са писмени становища по съществото на спора, в които поддържат изложените по- горе тези.

По допустимостта на производството:

Въззивната жалба е подадена в законоустановения срок, от надлежно упълномощен

представител на страна, която има правен интерес от обжалване на решението. Жалбата отговаря на изискванията на чл.260 и 261 ГПК и е допустима, поради което следва да се разгледа по същество.

Бургаският окръжен съд, като взе предвид становищата на страните, прецени събраните по делото доказателства и съобрази разпоредбите на закона, приема за установено следното:

Предявеният главен иск е с правно основание чл.178, ал.1, т.3, вр. чл.187, ал.5, т.2 ЗМВР, а претенцията за обезщетение за забавено плащане е с правно основание чл.86 от ЗЗД.

Ищецът твърди, че в процесния период от 01.01.2017г. до 31.01.2020г. е полагал труд като държавен служител на длъжността „к. на е.“ в Сектор ***- Бургас към Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“- Бургас, която е на структурно подчинение към Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ при МВР. Работил на 24- часови дежурства, съгласно определен график, отчитани на тримесечие, като полагал труд и през нощта. Претендира /след изменение по чл.214 ГПК на първоначалната си претенция/ за осъждане на ответника да му заплати сумата от 1791,07 лв., представляваща дължимо допълнително възнаграждение за 247,10 часа извънреден труд за периода от 1.01.2017 г. до 31.01.2020 г., получени при преизчисляване на положения от него нощен труд в дневен с коефициент 1,143 съобразно чл.9, ал.2 от НСОПЗ, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба до окончателното плащане, както и сумата от 213,81 лв.- сборно обезщетение за забавено плащане в размер на законната лихва върху главницата за периода 1.05.2017г. до подаването на исковата молба. Ангажира доказателства. Претендира разноски.

В отговора на исковата молба ответникът - Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ - МВР, чрез процесуалния си представител е оспорил предявените искове като неоснователни и недоказани по размер. Посочил е, че положението от ищеца извънреден труд по чл.178, ал.1, т.3 от ЗМВР е бил надлежно начислен и своевременно заплатен по правилата на действащата през процесния период Наредба № 8121з-776/ 29.07.2016г. Сочил, че нормативната база изчерпателно урежда основанията и редът за изплащане на възнагражденията за нощен труд на държавните служители в МВР. Според него не намира приложение Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, издадена на основание КТ, понеже съгласно §1, т.2 от ЗР на кодекса същата се прилагала само за работници и служители по трудово правоотношение /чл.2, ал.2/, какъвто не е бил ищецът през процесния период. Подчертава, че законодателят е определил продължителност на нощния труд от 8 часа- така чл.187, ал.3 ЗМВР, поради което не е налице твърдяната празнота, която да обуславя приложението на НСОПЗ по аналогия. Развити са подробни съображения. Моли исковете да бъдат отхвърлени.

Районният съд е приел, че в действащите в процесния период наредби на министъра на МВР не е предвидено преобразуване на часовете положен нощен труд към дневен с коефициент 0,143, каквото е съществувало по Наредба №8121з-407/ 11.08.2014г. /действала до 2.08.2016г. поради отмяната на наредбата от 2015г. с решение на ВАС/. Счел е, че е

налице нормативна празнота в специалната правна уредба, поради което субсидиарно приложение намира чл.9, ал.2 от общата Наредба за структурата и организацията на работната заплата, за да не се допусне различно третиране и неблагоприятно правно положение на работещите по служебно правоотношение в сравнение с тези, работещи по трудово правоотношение. Съобразно приетото експертно заключение, съдът е счел исквете за основателни и доказани в установения от вещото лице размер, поради което исквата претенция за главницата е уважена в претендирания размер /съобразно приетото изменение/, ведно с акцесорните претенции за мораторна и законна лихва, съответно начислени върху главницата за периодите до и след предявяването на иска.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта му – в обжалваната част, а по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Ето защо правилността на първоинстанционното решение се проверява само в рамките на оплакванията на въззивника.

Бургаският окръжен съд намира обжалваното решение за валидно и допустимо, а по същество- правилно.

Както пред първата, така и пред въззивната инстанция страните не спорят по фактите, изложени в исквата молба, относно съществуващото между тях служебно правоотношение, заеманата от ищеца длъжност, организацията и продължителността на работното време на ищеца за процесния период, както и за това, че на същия е начислявано и заплатено допълнително възнаграждение за нощен труд- 0,25 лв. на час.

Районният съд е обсъдил всички относими и допустими доказателства- писмени и съдебно-икономическа експертиза, въз основа на които е достигнал до правилни изводи относно релевантните за спора факти. Във въззивното производство не са ангажирани доказателства, които да променят приетата и изяснена от първата инстанция фактическа обстановка, поради което настоящият съдебен състав я възприема изцяло и препраща към нея на основание чл.272 ГПК, поради което не е необходимо същата да се преповтаря в настоящото решение. Въззивната инстанция споделя изцяло и правните изводи на първоинстанционния съдебен състав.

Бургаският окръжен съд намира за неоснователни изложените във въззивната жалба оплаквания.

Съгласно разпоредбата на чл.178, ал.1, т.3 ЗМВР, към основното месечно възнаграждение на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд.

Дефиниция за понятието „извънреден труд” се съдържа в нормата на чл.143, ал.1 КТ. Това е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. Идентична е разпоредбата на чл. 50а, ал.1 от ЗДСл (приета в процесния период - ДВ, бр. 57 от 2016 г.) - извънреден е трудът, който се полага от държавния служител извън установеното за него работно време, освен в случаите по чл. 50, въз основа на мотивирана писмена заповед на органа по назначаването. От съществено значение за настоящия казус е ал.2 на чл.50а от ЗДСл, тъй като ищецът има качеството на

държавен служител в системата на МВР. Според тази норма относно допустимостта, продължителността, отчитането и заплащането на извънредния труд се прилагат съответните разпоредби на Кодекса на труда.

Според чл.187, ал.5, т.2 и ал.6 от ЗМВР **/редакцията, действала преди изменението на закона с ДВ бр.60 от 7.07.2020г./**, който е приложимият закон за процесния период спрямо държавните служители по чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР, какъвто несъмнено е ищецът /виж чл.142, ал.1, т.2 ЗМВР/, работата извън редовното работно време от 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечие – за служителите, работещи на смени, чрез заплащане с 50% увеличение върху основното месечно възнаграждение. Т.е., макар в ЗМВР да липсва дефиниция за понятието извънреден труд, въз основа на цитираната норма може да се направи извод, че за държавните служители в МВР, работещи на смени, това е времето до 70 часа на тримесечие, което надвишава редовното им работно време.

В случая, съгласно чл.187, ал.1 ЗМВР **/редакцията преди изменението на закона с ДВ бр.60 от 7.07.2020г./** нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица, като работното време на държавните служители се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени – сумарно на тримесечие.

При работа на смени **е възможно** полагането на труд и през нощта между 22.00 и 6.00 ч., като **работните часове не следва да надвишават средно 8 часа** за всеки 24-часов период- така чл.187, ал.3 ЗМВР. Използваният от законодателя термин „е възможно” сочи, че осемте часа нощен труд са максимално допустимите, но не означава, че това е нормативно установения размер на нормалната продължителността на нощния труд на държавните служители от системата на МВР, работещи на смени, тъй като всъщност няма фиксирана нормална продължителност на нощния труд. Последният извод се подкрепя и от приетите изменения на ЗМВР с ДВ бр.60 от 2020г., според които /чл.187, ал.1, изр.2/ **вече е фиксирана нормална продължителност на работното време през нощта- 8 часа за всеки 24- часов период. Приета е и нова разпоредба на чл.187, ал.4 ЗМВР, съгласно която при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на работното време през нощта по ал.1. Тези материално-правни норми действат занапред- след влизане в сила на закона, с който са приети, а за процесното правоотношение се прилагат действалите до 7.07.2020г. норми на ЗМВР, които не предвиждат нормалната продължителност на работното време през нощта.**

Съгласно чл.187, ал.9 от ЗМВР редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

За процесния период на основание горепосочената норма са били приети Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г. и Наредба №8121з- 36 от 7.01.2020г. /действала до отмяната ѝ на 30.10.2020г./ за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото

отчитане, за компенсиране на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдиш и почивките на държавните служители в МВР. Цитираните наредби съдържат аналогични на законовата разпоредба текстове относно възможността на държавните служители в МВР да полагат труд и през нощта между 22.00 и 06.00 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период (чл.3, ал.3 от двете наредби). И в двете наредби – в чл.31 от първата и чл.33 от втората, е предвидено, че отработеното време между 22.00 и 06.00 часа се отчита с протокол, който се изготвя до десето число на месеца, следващ месеца на полагане на труда, като при отчитане на броя **часове** време на труд между 22.00 и 06.00 часа, в протоколите за отчитането им броят часове се посочва само в цяло число.

В наредбите обаче липсва изрично регламентирано правило за начина и методологията, по която следва да се отчитат отработените часове за положения труд през нощта, каквато е била уредбата в предходната Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г. (отм.) – чл.31, ал.2 от същата, който гласи, че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22.00 и 06.00 часа за отчетния период се умножава по 0,143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период. Касае се за празнота в специалната уредба, приложима към държавните служители в МВР, както правилно е приел и районния съд, като възраженията на въззивника по този въпрос са неоснователни.

При съпоставката на нормите, регламентиращи извънредния труд /цитирани по-горе/, се налага извод, че **до изменението на ЗМВР с ДВ бр.60 от 7.07.2020г.** законодателят се е стремил към идентичност по отношение на основните характеристики на извънредния труд спрямо всички категории работници /служители, както по КТ и по ЗДСл, така и спрямо тези по чл.142, ал.1, т.1 ЗМВР- касае се за труд **над установената за работника/ служителя продължителност на работното време** (терминология според КТ и ЗДСл), или **над редовното работно време** до 70 часа на тримесечие (терминология според ЗМВР). От съществено значение е **идентичността в заплащането на извънредния труд** /когато по ЗМВР той се компенсира в пари/ - така чл.187, т.6 от ЗМВР, чл.150 КТ вр. чл.262, ал.1, т.4 от КТ и чл.50а, ал.2 от ЗДСл.

Дали е превишена установената за съответния служител продължителност на работното време следва да се преценява с оглед установената в съответните закони /подзаконови нормативни актове/ отчетност на работното време за съответната категория лица, изхождайки от нормалната му продължителност, която гарантира както ефективното изпълнение на служебните задължения, така и запазване здравето на работника/ служителя.

Принципът на отчитане на работното време е обективизиран в чл.142, ал.1 и 2 от КТ- в работни дни - подневно. Според ал.2 от същата норма работодателят може да установи сумирано изчисляване на работното време - седмично, месечно или за друг календарен период, който не може да бъде повече от 6 месеца. В ЗМВР- чл.187, ал.3 **/преди изменението с ДВ бр.60 от 7.07.2020г./**, регламентацията е сходна- работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период /преди изменението от 2016г. периодът е

едномесечен/.

Редът и начинът на отчитане на работното време при сумирано работно време не е установена в закона /КТ, ЗДСл и **ЗМВР- до изменението му с ДВ бр.60 от 7.07.2020г./**, а се съдържа в съответните подзаконови нормативни актове- НРВПО /наредбата за работното време, почивките и отпуските/ и НСОПЗ /наредбата за структурата и организацията на работната заплата/ за работещите по трудово правоотношение и в наредбите на министъра на МВР, издадени въз основа на законовата делегация по чл.187, ал.9 ЗМВР /преди изменението с ДВ бр.60/20г./ за държавните служители в МВР.

Съгласно чл.9а, ал.4 от НРВПО /в сила от 1.01.2018г./, когато се полага нощен труд, сборът от работните часове по графика на работника или служителя по ал.3 се изчислява след превръщане на нощните часове в дневни за смените с 4 и повече от 4 часа нощен труд с коефициента по чл.9, ал.2 от НСОПЗ. Съответно чл.9г от НРВПО /в сила от 1.01.2018г./ предвижда отработените часове от работника/ служителя, които в края на периода, за който е установено сумирано изчисляване на работното време, са повече от часовете, определени съгласно чл.9б, да се отчитат за извънреден труд по реда на чл.149 от КТ пред инспекцията по труда.

Макар такава препращаща към чл.9, ал.2 от НСОПЗ норма да липсва преди 2017г. /т.е. за част от процесния период, преди м.януари 2018г./, доколкото разпоредбата на чл.9, ал.2 от НСОПЗ е съществувала още от приемането на наредбата през 2007г., няма основание да се изключи нейното приложение при изчисляване на работното време на работниците/ служителите, работещи по трудово правоотношение и преди 2017г., когато същите работят на сумирано работно време. Съгласно чл.9, ал.2 от НСОПЗ, при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Тъй като според КТ нормалната продължителност на дневното работно време е 8 часа, а на нощното- 7 часа, то отношението между двете величини формира коефициент 1,143.

В наредбите на министъра на вътрешните работи, действали през процесния период, чл.21, ал.2 от Наредбата от 2016г. /респективно- чл.22, ал.2 от Наредбата от 2020г./ сочи, че работното време на държавните служители, работещи на смени, се изчислява в часове, сумирано за едномесечен /респективно тримесечен/ период. Идентична е разпоредбата и на чл.18, ал.2 от предхождащата процесния период наредба, издадена през 2014г. Чл.31 /респективно- чл.32/ от приложимите към казуса наредби предвижда, че отработеното време между 22.00 и 06.00 часа се отчита с протокол, който се изготвя до десето число на месеца, следващ месеца на полагане на труда, като при отчитане на броя **часове** време на труд между 22.00 и 06.00 часа, в протоколите за отчитането им броят часове се посочва само в цяло число.

Видно е, че в процесните Наредби, издадени на основание чл.187, ал.9 от ЗМВР липсва норма, аналогична на чл.9а, ал.4 от НРВПО и чл.9, ал.2 от НСОПЗ. Затова и правния спор по делото се свежда до това дали уредбата по тези наредби на министъра на вътрешните работи изключва приложението на чл.9а, ал.4 от НРВПО и чл.9, ал.2 от НСОПЗ.

Настоящият съдебен състав намира, че отговорът на този въпрос е отрицателен.

Както и по-горе се посочи, в ЗМВР /до изменението му с ДВ бр.60 от 2020г./, както и издадените въз основа на него наредби, не е определена нормалната продължителност на нощното работно време на държавните служители в МВР. Това, че според изготвените графици на дежурства, държавните служители при МВР, които работят на 12 или 24- часови смени, е следвало да полагат и реално са полагали 8 часа нощен труд не означава, че това е нормалната продължителност на нощния труд. След като в специалния закон липсва ясна и категорична норма, която да фиксира нормалната продължителност на нощния труд, то съгласно чл.46, ал.2 ЗНА за неуредените от него случаи следва да се приложат разпоредбите, които се отнасят до подобни случаи, ако това отговаря на целта на акта. Именно такъв е и настоящият случай. С оглед безспорния факт, че служителите в МВР са държавни служители, то за неуредените в специалния закон отношения следва да се приложи общия закон, а именно Закона за държавния служител (ЗДСл). В този смисъл са и задължителните указания на ВКС, дадени в ТР № 6/06.11.2013 г. по тълк.дело № 6/2012 г. на ОСГТК на ВКС, съгласно които ЗДСл се прилага субсидиарно за правоотношенията на служителите на МВР и при липса на изрична разпоредба в ЗМВР за нормалната продължителност на нощния труд /до изменението на ЗМВР от 2020г./, следва да се прилага разпореденото в него, тъй като обратното разбиране би поставило в неравностойно положение държавните служители в МВР спрямо другите държавни служители, както и спрямо работниците и служителите, работещи по трудови правоотношения. Следователно, разпоредбите на чл.67, ал.3 ЗДСл и чл.50а, ал.2 от ЗДСл, които препращат към уредбата по КТ, респективно- към тази по чл.9, ал.2 от НСОПЗ, за процесния период намират субсидиарно приложение при изчисляване отработеното работно време от държавните служители по чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР, работещи при сумирано работно време, съответно- и при определяне дали същите са положили извънреден труд за съответния едно /три/- месечен/ период на отчитане.

Въззивната инстанция намира още, че прилагането на коефициент 1,143 не се отнася само до случаите, когато през нощта работникът работи по-малко часове от нормалната продължителност на дневното работно време, а намира приложение и когато продължителността на положения нощен труд надхвърля нормалната продължителност на нощното работно време /7 часа/, тъй като нормата на чл.9а, ал.4 от НРВПО, в последното си изречение, изрично предвижда кои са изключенията от това правило, като понастоящем приложението ѝ е изрично уредено в чл.9г от НРВПО. Несъстоятелна е тезата, че последната разпоредба касае само отчитането пред Инспекцията по труда на часовете, определени по чл.9б от НРВПО за извънреден труд. Няма съмнение, че отчитането на работното време, респективно- на превишението му, е неразривно свързано с неговото заплащане, наред със задълженията за отчетност пред Инспекцията по труда /последното-установено предвид принципната забрана на извънредния труд/.

Горните изводи не се променят и от постановеното Решение на СЕС от 24.02.2022г по дело С-262/20, образувано по преюдициалното запитване, отправено от РС-Луковит. В решението е прието, че чл.8 и чл.12, б.„а“ от Директива 2003/88ЕО не налагат да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния

труд за работници в публичния сектор е по-кратка от нормалната продължителност на труда през деня. В тази връзка СЕС е приел, че във всички случаи в полза на такива работници трябва да има други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволят да се компенсира особената тежест на нощния труд. В случая, в българското законодателство до 2020 г. не съществува норма, определяща нормалната продължителност на нощния труд на държавните служители в системата на МВР, поради което отговорът на въпроса по т.1 от решението на СЕС не променя становището на настоящия съдебен състав, изложено по-горе в мотивите. От друга страна, БОС намира, че предвиденото заплащане на нощния труд от 0.25 лв. за всеки отработен час и ободряващи напитки, на което се позовава въззивника, не може да компенсира особената тежест на нощния труд, по смисъла вложен в решението на СЕС. Следва да се има предвид, че посочената ставка от 0.25 лв. е определена и в чл.8 НСОПЗ, т.е. и работниците по трудово правоотношение също получават допълнително възнаграждение в този размер за всеки отработен час нощен труд, което води до извод, че в това отношение е налице равно третиране между държавните служители в МВР и работещите по трудово правоотношение. Остава обаче различното третиране на двете категории лица по отношение на преобразуването на нощните часове в дневни. А това означава, че посоченото допълнително заплащане от 0.25 лв. на час не съставлява компенсаторен механизъм за служителите в МВР по начин, различен от прилагания за работещите по трудово правоотношение. Ето защо се налага извод за липсата на такъв механизъм за гарантиране защитата на здравето и безопасността на служителите в МВР с оглед по-голямата продължителност на нощния труд. Останалите посочени от въззивника придобивки – ранно пенсиониране, безплатна храна, униформено облекло, обезщетения при прекратяване на служебното правоотношение в по-голям размер и др., не могат да бъдат възприети от съда като такива, компенсиращи конкретно тежестта на полагания нощен труд. Изложените по-горе изводи на настоящия съд не се променят и от приетото по т.2 в решението на СЕС, че чл.20 и чл.31 ХОПЕС допускат определената в законодателството на държава-членка нормалната продължителност на нощния труд от седем часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, вкл. полицаи и пожарникари, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, т.е. е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна с тази цел. Тук следва отново да се има предвид, че до 2020 г. няма определена нормална продължителност на нощния труд за държавните служители в системата на МВР, а такава е определена по-късно. А изложените доводи от въззивника за специфичния характер на работа на служителите в МВР, свързана със защита правата и свободите на гражданите, противодействие на престъпността и опазване на обществения ред, с което се обосновава различното третиране, не могат да бъдат възприети като обективен и разумен критерий, свързан с допустима от закона цел за неприлагане преобразуването на часовете положен нощен труд в дневен. Това е така, защото посочените по-горе придобивки са свързани именно със специфичния характер на длъжността, а не конкретно с полагането на нощен труд. Показателно в тази връзка е, че до м.август 2016 г. наредбите на министъра на МВР са

предвиждали преобразуване на нощните часове в дневни, като отпадането му след този момент не е обосновано с никаква допустима от закона цел. Но дори и да се приеме, че подобна цел е налице, както бе посочено по-горе в полза на служителите в МВР не са предвидени мерки за защита и компенсиране на особената тежест на положения нощен труд.

С оглед изложените съображения и предвид събраните по делото доказателства, въззивният съд намира, че исковата претенция за заплащане на допълнително възнаграждение за извънреден труд за процесния период, получен след преобразуване на реално положените часове нощен труд в дневен, се явява доказана по основание. По отношение на размера на претенцията, съдът съобрази приетата в първата инстанция и неоспорена от страните съдебно-икономическа експертиза, от която се установява, че за процесния период ищецът е положил нощен труд общо 1728 часа, които преизчислени с коефициент 1,143 и приравнени на дневно работно време възлизат на 1975,10 часа, като разликата от 247,10 часа не е отчетена по протоколи за положен труд и стойността им в размер на 1791,07 лв. не е начислена и не е изплатена на ищеца. Ето защо, предявеният иск за главницата се явява основателен и доказан в претендирания размер, поради което следва да бъде уважен изцяло, ведно със законната лихва върху сумата от подаване на исковата молба. Основателна е и акцесорната претенция за мораторна лихва, съобразно заключението на вещото лице.

По повод оплакванията в жалбата, че съдът е основал изводите си на заключение на експертизата /с неточно поставени въпроси, а вещото лице не е отговорило на същите/, следва да се отбележи, че въззивникът е имал възможност да постави „правилните“ според него въпроси към експертизата в първата инстанция, но не се е възползвал от тази възможност, нито е оспорил своевременно заключението, а оплакването му за допуснато процесуално нарушение не е подплатено с доказателствено искане пред въззивната инстанция. На основание чл.162 от ГПК за съда съществува задължение при доказан по основание иск и липсващи достатъчно данни за неговия размер, да определи размера по своя преценка, което в случая е сторено.

Предвид горното, Бургаският окръжен съд намира въззивната жалба за неоснователна, а поради съвпадане на крайните правни изводи на настоящата инстанция с тези на районния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

При този изход на делото на въззивника не се дължат разноски. На основание чл.78, ал.3 ГПК въззивникът следва да заплати на въззиваемия разноските за въззивната инстанция в размер на 350 лв., съобразно приложения договор за правна защита и съдействие. Неоснователно е възражението на въззивника за прекомерност на възнаграждението, тъй като същото е близко до минималния размер според Наредба №1/2004г. на ВАДвС и е съобразено с фактическата и правна сложност на делото.

Мотивиран от горното и на основание чл.271, ал.1, т.1 от ГПК, Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1622 от 13.07.2020г. по гр.д.№931/20г. на РС- Бургас.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“-МВР, адрес: гр.София, ул.,Пиротска“ №171- а, да заплати на П. СТ. Я., ЕГН ***** от гр. А., ул.,Д. Ч.“ № *, сумата от 350 лв., представляваща разноски за адвокатско възнаграждение за въззивното производство.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____